

Πανελλήνιες Εξετάσεις Ημερήσιων Γενικών Λυκείων
Εξεταζόμενο Μάθημα: Νεοελληνική Γλώσσα – Έκθεση και Λογοτεχνία,
Ημερομηνία: 31 Μαΐου 2024
Ενδεικτικές Απαντήσεις Θεμάτων

ΘΕΜΑ Α

A1.

Η συντάκτρια παρουσιάζει τα οφέλη του ταξιδιού σε προσωπικό επίπεδο. Ειδικότερα, το ταξίδι συμβάλλει στην αυτοπραγμάτωση του ανθρώπου, την ψυχαγωγία και τη σωματική και ψυχική υγεία του, αφού του προσφέρει στιγμές γαλήνης και ευχαρίστησης. Παράλληλα, τον βοηθά να κατακτήσει την αυτογνωσία και να αποφορτιστεί από την ανιαρή καθημερινότητα, αποκομίζοντας νέες εμπειρίες και παραστάσεις. Τέλος, τον φέρνει σε επαφή με το διαφορετικό, μέσω της γνωριμίας του, με νέους πολιτισμούς και κατά συνέπεια των αξιών τους.

ΘΕΜΑ Β

B1.

1. β
2. β
3. α
4. α
5. γ

B2.

α. Πρόθεση της συντάκτριας στη 2^η παράγραφο του Κειμένου 1 είναι να πείσει τον αναγνώστη για την ανεκτίμητη αξία του ταξιδιού. Για να επιτύχει τον στόχο της αναπτύσσει την παράγραφο με τον τρόπο της αιτιολόγησης, όπως επιβεβαιώνεται και από τη διαρθρωτική λέξη «γιατί». Ειδικότερα, επιχειρηματολογεί αναφέροντας πως το ταξίδι ολοκληρώνει τον άνθρωπο πνευματικά και ψυχικά και τον καθιστά ευτυχισμένο («..που χρειάζεται..ευτυχήσει»), αποκομίζοντας πολλαπλά οφέλη σε σωματικό και ψυχικό επίπεδο («..πνευματικές κατακτήσεις..απλό ταξίδι»). Έτσι, καθιστά το λόγο της πειστικό και αντικειμενικό.

β. **Έτσι ώστε:** αποτέλεσμα («η πολυπόθητη ευδαιμονία»)

Αν και: εναντίωση («αντιπαρατίθεται η αδιαμφισβήτητη αξία της ευτυχίας με την υποκειμενική της θεώρηση»)

ή: διάζευξη («καλώς-κακώς»)

καθώς και: προσθήκη («προστίθεται η γνώση και η υιοθέτηση νέων τρόπων ζωής στα οφέλη του ταξιδιού»)

συμπερασματικά: συμπέρασμα («συμπεραίνει την πολυεπίπεδη προσφορά του ταξιδιού»)

*Η τεκμηρίωση δεν ζητείται αλλά παρατίθεται βοηθητικά.

B3.

Βασικό γνώρισμα του κειμένου 2 είναι ο βιωματικός του χαρακτήρας, καθώς ο συντάκτης προβάλλει/παρουσιάζει την εντύπωση που του έχει δημιουργήσει το ταξίδι του στην Αίγυπτο. Μέσα από το **α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο** («μπαίνουμε/φτάσαμε») δηλώνει τη συμμετοχή του στο περιηγητικό ταξίδι στην Άνω Αίγυπτο, στις Θήβες και μέσω της **περιγραφής** αναδεικνύει τα στοιχεία που του έμειναν ανεξίτηλα στη μνήμη («τα βουνά λάμπουν γυμνά, τριανταφυλλένια, έρημα») και κινητοποιεί τη φαντασία του αναγνώστη. Ο **εξομολογητικός τόνος** του αποσπάσματος ενισχύει το βιωματικό του χαρακτήρα («συλλογίζομαι») διότι προβάλλει τις σκέψεις του που πυροδοτήθηκαν από την επαφή με τα μνημεία («Τι καταληπτικό θέαμα θ' απλώθηκε μπροστά στα αφελή μάτια των Ελλήνων!») καταγράφοντας με αυτόν τον τρόπο τον προσωπικό του θαυμασμό που επιτείνεται από την **χρήση του θαυμαστικού**. Αντίστοιχα, με την **αναλογία-παρομοίωση** («όπως παραχωρούμε το σπόρο το σιτάρι»), ταυτίζει τη γνώριμη για εκείνον εμπειρία και τη σημασία της («σπόρο-σιτάρι») με μια ιεροτελεστία των αρχαίων Αιγυπτίων, το παράχωμα της μούμιας. Από την παρατήρηση αυτή **ανακαλεί αυτόματα-συνειρμικά** το ιστορικό παρελθόν, το οποίο όπως πάντα δομείται από τα αντιθετικά στοιχεία της ανθρώπινης φύσης. Τέλος, ο **μικροπερίοδος και ελλειπτικός λόγος** («Τρένο. Μπαίνουμε στην Άνω Αίγυπτο») αναδεικνύουν την υποκειμενική θεώρηση της εμπειρίας και τη συναισθηματική ένταση του γράφοντος.

ΘΕΜΑ Γ

Σύμφωνα με το ποίημα «Το ταξίδι» του Κωστή Παλαμά αναδεικνύεται η ψυχική και συναισθηματική αναζήτηση του ποιητικού υποκειμένου. Συγκεκριμένα, διαφαίνεται ένας βαθύς και εσωτερικός πόνος («μου σφίγγει ο καημός σα θηλιά το λαιμό») και η λαχτάρα του ήρωα να διαφύγει από την πραγματικότητα που βιώνει («θέλω ν' αρχίσω ταξίδι»). Μέσω της **επανάληψης** («να τραβώ, να τραβώ») τονίζεται εμφιατικά η επιθυμία του για ένα ταξίδι χωρίς τελειωμό, όπου θα προχωρά συνεχώς, χωρίς να σταματά ποτέ κάπου συγκεκριμένα, εντείνοντας την ανάγκη για απόδραση από την παρούσα εμπειρία. Σε αυτό, όμως, το ταξίδι επιθυμεί να απουσιάζει η αλληλεπίδραση με άλλους ανθρώπους, θέλει να είναι αποξενωμένος και να βιώσει μία μοναξιά που θα τον θεραπεύσει από τη «θηλιά στο λαιμό» του, κάτι που αισθητοποιείται με τις **μεταφορές** («ψυχή να μη βρίσκω», «πλατιά ερημιά»). Η συναισθηματική του απομόνωση εντείνεται, επίσης, από την εικόνα «πάντα να μπλέκω/ με κόσμο τυφλό και βουβό», μια ανατροπή στη φύση της κοινωνικοποίησης που επιθυμεί να τον συνοδεύει σε αυτό το ταξίδι. Συνάμα, αναζητά την απουσία του γνώριμου και του οικείου, καθώς αποστρέφεται την πρότερη εμπειρία του – **οπτική εικόνα** («κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα, ψηλά να μη φέγγει αστέρι κανένα, και κάτω γυναίκα καμιά»)- συνεχίζοντας τον τόνο ερημιάς και απομόνωσης. Καταληκτικά, με το **α' ενικό** και εξομολογητική διάθεση το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται στην αγαπημένη του. Έτσι, το ταξίδι του αποκτά χαρακτηριστικά διαφυγής από τον πόνο της αγάπης, καθώς φαίνεται να είναι μια προσπάθεια, ένα νοερό ταξίδι να ξεφύγει από τον πόνο που του προκαλεί («δε θα 'χω περίσσια λαχτάρα σαν τώρα, Αγάπη, από σε να χαθώ»), επιτυγχάνοντας εν τέλει την κάθαρσή του και δημιουργεί το ενδεχόμενο της συμφιλίωσης με την ερωτική παρουσία.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

Προσωπικά, η συναισθηματική κατάσταση του ποιητικού υποκειμένου, δηλαδή το αίσθημα μοναχικότητας και η ανάγκη του για απομόνωση ως ίαση των συναισθημάτων του, δε με βρίσκει σύμφωνο. Θα αναζητούσα τρόπους να διαχειριστώ τα συναισθήματά μου και να βρω κάποιου είδους ανακούφιση, δίνοντας ωστόσο χρόνο στον εαυτό μου να βιώσω και να αντιληφθώ τα ενδόμυχα συναισθήματά . Η απομόνωση και η αποκοπή στην περίπτωση μου θα ενέτεινε την κατάστασή μου.

Εναλλακτικοί κειμενικοί δείκτες που μπορούν να αξιοποιήσουν οι μαθητές/ μαθήτριες:

- προσωποποίηση: «μου σφίγγει ο καημός»
- παρομοίωση: «σα θηλιά το λαιμό», «με δαγκώνει σα φίδι»
- υπερβατό: «Παράξενο θέλω ν' αρχίσω ταξίδι»
- επανάληψη (έμφαση): «χωρίς, μα χωρίς τελειωμό»
- υπερβολή και αποφατική διατύπωση: «αλλά πουθενά και ποτέ να μη στέκω»
- αποστροφή: «Αγάπη, από σε να χαθώ!»

Η προσωπική ερμηνεία είναι ανάλογη, προφανώς, με την ιδιοσυγκρασία, τις εμπειρίες και τα βιώματα των μαθητών/μαθητριών.

ΘΕΜΑ Δ

[Τίτλος]

ΤΑΞ-ΕΙΔΗ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑΣ

[Πρόλογος]

Με αφορμή τη λήξη της σχολικής χρονιάς, το σίγουρο είναι πως όλοι εμείς οι απόφοιτοι του Λυκείου, αποδεσμευμένοι από το άγχος και την πίεση πλέον, επιζητούμε εκτονωτικές εμπειρίες. Για τους περισσότερους αυτό σημαίνει την ταξιδιωτική διαφυγή σε κάποιο από τα πολλά νησιά της πατρίδας μας. Όμως, η ανάγκη για ξεκούραση/χαλάρωση συνιστά υποκειμενικό δεδομένο, οπότε προσφέρονται κι άλλοι τρόποι αναζήτησης προσωπικής ηρεμίας.

[Εναλλακτικός Πρόλογος]

Ταξίδια. Τρόπος ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης. Και ποιος δεν θα μπορούσε να συμφωνήσει με τη διαπίστωση αυτή; Συνιστά, άλλωστε, κοινή και επιστημονική παραδοχή πως τα ταξίδια αποτελούν πηγή έμπνευσης, ψυχικής και πνευματικής τόνωσης και πηγή ευεξίας. Πολλά μάλιστα, είναι τα αντίστοιχα αφιερώματα σε εφημερίδες και ένθετα, στα οποία εικόνα από εξωτικά μέρη και τόπους πολιτιστικού ενδιαφέροντος αναδεικνύονται.

[Κυρίως Θέμα]

[α' ζητούμενο]

Συμφωνία γιατί το ταξίδι καθίσταται βασικός τρόπος εκτόνωσης

- Επιτρέπει την απόδραση από τη ρουτίνα και τη μονοτονία της καθημερινότητας.
- Παρέχει έντονες συγκινήσεις και πλουτίζει με νέες εμπειρίες και διαφορετικές παραστάσεις.
- Ενισχύει την ανέμελη διάθεση, εξασφαλίζει την ξεκούραση και τη χαλάρωση από τους έντονους ρυθμούς της ζωής και ανανεώνει τον άνθρωπο σωματικά και, κυρίως, ψυχικά.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

- Φέρνει τον άνθρωπο σε επαφή με νέους τόπους, λαούς και συνήθειες, συντελώντας στη διεύρυνση των πνευματικών του οριζόντων, την άρση των προκαταλήψεων και την ανάπτυξη της κοινωνικότητάς του.

Διαφωνία γιατί το ταξίδι δεν καθίσταται βασικός τρόπος εκτόνωσης

- Πρακτικοί λόγοι: οικονομική στενότητα, έλλειψη προς διάθεση χρόνου
- Ενδεχόμενος ψυχολογικός δισταγμός → επιφύλαξη απέναντι στο άγνωστο/καινούργιο
- Αμηχανία κοινωνικού συγχρωτισμού εξαιτίας έλλειψης ουσιαστικών διαπροσωπικών σχέσεων στην καθημερινότητα νέου/καχυποψία για τον άνθρωπο
- Ο εξουθενωτικός ρυθμός της εργασιακής καθημερινότητας οδηγεί σε ανάγκη προγραμματισμού και στη διάρκεια του ταξιδιού με απόρροια την έλλειψη/αδυναμία ψυχικής ξεκούρασης.
- Αρνητική επένεργεια προβαλλόμενων προτύπων από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που ταυτίζουν το ταξίδι με τη διασκέδαση, δημιουργώντας στο νέο ανασφάλειες και «σύμπλεγμα κατωτερότητας».

[β' ζητούμενο]

[Μετάβαση]

Το ταξίδι, η περιήγηση αναζωογονεί και επιτρέπει τόσο την εκτόνωση όσο και την αναψυχή. Ωστόσο, η ψυχική ηρεμία και ισορροπία δεν είναι δυνατόν να στηρίζεται μόνο στις αναζωογονητικές αποδράσεις, αλλά πρέπει να γίνει μέρος της καθημερινότητάς μας. Σε προσωπικό επίπεδο:

- Βρίσκω γαλήνη, ψυχική και πνευματική, στην άθληση, καθώς αποτελεί ευκαιρία για ενδοσκόπηση, συλλογισμό και κοινωνικοποίηση.
- Επαφή με την τέχνη, ανάγνωση λογοτεχνίας, μουσικά ακούσματα, παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων, που με τα ταξιδεύουν πνευματικά, διευρύνουν τη φαντασία και συμβάλλουν στην ψυχοσυναισθηματική ευεξία.
- Μολονότι οι ευκαιρίες στο αστικό περιβάλλον είναι περιορισμένες, η επαφή με τη φύση σε ένα πάρκο, άλσος ή παραλία μου δημιουργούν το αίσθημα της ελευθερίας.
- Οικογενειακές και φιλικές σχέσεις καλύπτουν συναισθηματικές ανάγκες, απαλύνουν φόβους και ανασφάλειες.
- Διαλειμματική ανάγκη αποκοπής με στόχο να αφουγκραστώ - ανασυγκρότησω τον εαυτό μου.

[Επίλογος]

Οι προσφερόμενες, λοιπόν, επιλογές ψυχικής ισορροπίας είναι πολλές και συναρτώνται με την ιδιοσυγκρασία καθενός μας. Πάντως, κοινός τόπος παραμένει η αναγκαιότητα εύρεσης ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης, μόνιμο αίτημα του ψυχοπνευματικά καταπιεσμένου σύγχρονου ανθρώπου. Το ταξίδι γύρω ή μέσα μας σίγουρα βοηθά...

[Εναλλακτικός Επίλογος]

Υπό τη σκιά της δύσκολης και επιβαρυνμένης καθημερινότητας όλοι αξίζουμε στιγμές ξεκούρασης, χαλάρωσης και ηρεμίας, τις οποίες οφείλουμε να χαρίσουμε στον εαυτό μας. Είναι σημαντικό να αποτραβηχτούμε – έστω για λίγο – από την ανία και να απολαύσουμε την επαφή

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

μας με την φύση , τον άνθρωπο, τον πολιτισμό. Άλλωστε, «ο άνθρωπος ορέγεται φύσει του ειδέναι».

Επιμέλεια:

Αντώνης Σαρρής, Κατερίνα Σούλη, Ελένη Παπαποστόλου,
Προκόπης Μυγδάλης, Νεκτάριος Πήχας, Παναγιώτα Τσελεμάρκου

Υπολογισμός Μορίων Πανελλαδικών 2024

Χρησιμοποιήστε την Εφαρμογή για να **υπολογίσετε Μόρια**
για κάθε Πανεπιστημιακό Τμήμα / Σχολή!

Υπολογίστε Μόρια, δείτε τα **Τμήματα Επιτυχίας** (με τις περσινές βάσεις), τις **Ελάχιστες Βάσεις Εισαγωγής** για κάθε Ειδικό Μάθημα και για κάθε Πανεπιστημιακό Τμήμα μέσα από την [ιστοσελίδα](#) του ΜΕΘΟΔΙΚΟΥ ή την Android Εφαρμογή: [mobile app](#)